

**INTERSECCIONALITAT A L'EDUCACIÓ
SUPERIOR: PRÀCTIQUES
PROMETEDORES A LA DOCÈNCIA**

Co-funded by
the European Union

Nom del projecte InterHEd. Interseccionalitat a l'educació superior

Codi del projecte 2023-1-ES01-KA220-HED-000160620

Finançament Co-finançat per Erasmus+ KA 220 en Educació Superior

Líder del resultat Uniwersytet Jagielloński

Nom del resultat Interseccionalitat a l'Educació Superior: Pràctiques Prometedores a la Docència

Autoria Marta Warat, Julia Michcik i Aleksandra Migalska

Col·laboradores Mar Binimelis-Adell, Gerard Coll-Planas, Gloria García- Romeral Moreno, Marina Garcia-Castillo, Lorena González-Ruiz, Katarzyna Jasikowska, Liudvika Leisyte, Ana Mattioli, Maxim Motragh, Caterina Riba, Sude Peksen, Justyna Struzik, Agnieszka Sznajder i Finn Tayfun Wieschermann

Traductores Firdaus El Ouarik Chemlal i Marina Garcia-Castillo

Aquest resultat forma part d'InterHEd, Interseccionalitat a l'Educació Superior, un projecte Erasmus+ que té per objectiu avançar cap a institucions d'educació superior més inclusives i diverses mitjançant la promoció de la integració de la interseccionalitat en l'educació superior. Aquest informe respon al primer objectiu específic d'InterHEd: crear i aplicar metodologies innovadores i basades en reptes que involucrin el personal docent i l'alumnat de diverses procedències i disciplines, amb la finalitat d'explorar la rellevància de la interseccionalitat en el seu camp d'estudi.

Aquest projecte ha estat finançat amb el suport de la Comissió Europea. Aquesta publicació reflecteix únicament les opinions de les autores, i la Comissió no es fa responsable de l'ús que es pugui fer de la informació que aquesta conté.

ConSORCI

UVIC
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

tu technische universität
dortmund

Université Claude Bernard Lyon 1

Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC)

Gloria García-Romeral (Investigadora principal, Coordinadora del projecte)

Technische Universität Dortmund

Liudvika Leisyte (Investigadora principal)

Uniwersytet Jagielloński

Marta Warat (Investigadora principal)

Université Claude-Bernard Lyon 1

Philippe Liotard (Investigadora principal)

Co-funded by
the European Union

InterHEd. Intersectionality in Higher Education

in : /interhed

✉ : gloria.garciaromeral@uvic.cat

Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	4
2. METODOLOGIA.....	6
2.1 PREPARANT EL TERRENY: ÀMBIT DE LA RECERCA I INFORMACIÓ BÀSICA .6	
2.2 TROBAR ALLÒ QUE FUNCIONA: ESTRATÈGIES PER IDENTIFICAR PRÀCTIQUES PROMETEDORES	8
3. PRÀCTIQUES PROMETEDORES: VISIÓ GENERAL.....	12
3.1 OBJECTIU DE LES PRÀCTIQUES PROMETEDORES	12
3.2 COMPRESIÓ DE LA INTERSECCIONALITAT: EIXOS QUE ES CREUEN.....	15
3.3 SECTOR DE LES INSTITUCIONS D'EDUCACIÓ SUPERIOR.....	15
3.4 ÀREES DE LA DOCÈNCIA DE L'EDUCACIÓ SUPERIOR	16
3.5 GRUPS DESTINATARIS	17
4. FACTORS DE SUPORT I OBSTACLES PER APLICAR PRÀCTIQUES PROMETEDORES.....	18
5. RECULL DE PRÀCTIQUES PROMETEDORES	20
5.1 ENTORN D'APRENTATGE	20
5.2 CURRÍCULUM	38
5.3 PEDAGOGIA I METODOLOGIA DOCENT	44
5.4 AVALUACIÓ	50
6. ANNEXOS.....	51
6.1 PLANTILLA PER A LA RECOPIACIÓ DE DADES SOBRE PRÀCTIQUES PROMETEDORES	51
6.2 LLISTA DE PRÀCTIQUES PROMETEDORES IDENTIFICADES.....	53

1. INTRODUCCIÓ

El present informe ofereix una anàlisi de com integrar una perspectiva interseccional a les Institucions d'Educació Superior (IES), amb especial atenció a quatre àrees: entorns d'aprenentatge, currículum, avaluació, i pedagogia i metodologia docent. Les pràctiques recopilades no són de cap manera exhaustives ni representatives, però ofereixen perspectives valuoses de com la interseccionalitat, la diversitat, la desigualtat i la inclusió s'aborden i apliquen en el procés d'aprenentatge. L'objectiu principal de l'informe és analitzar fins a quin punt es reconeix el posicionament social en el procés de docència i de quina manera es porta a terme, tot identificant les etapes i els mecanismes a través dels quals s'aplica la interseccionalitat. Les pràctiques recopilades mostren l'estat actual de la inclusió de l'enfocament interseccional a la docència de les IES i serveixen d'inspiració per al professorat i l'alumnat a l'hora de continuar promovent aquesta perspectiva a les pròpies institucions.

La incorporació d'una perspectiva interseccional a la docència i l'aprenentatge a l'educació superior és un avenç relativament recent. Tot i això, és essencial comprendre com les desigualtats socials, l'opressió i les relacions de poder operen a través de múltiples dimensions, com el gènere, la raça, l'ètnia, la classe social, l'orientació sexual o l'edat. Aquest marc va més enllà de les experiències individuals i analitza els factors estructurals i institucionals més amplis que contribueixen a les desigualtats a l'educació superior. A través del reconeixement i la incorporació d'aquestes dimensions superposades, la interseccionalitat ofereix una mirada crítica que ajuda tant el personal docent com l'alumnat a comprendre millor les complexitats dels privilegis i la marginació, tot millorant la conscienciació en

relació amb les diverses experiències dins de l'educació superior.

L'informe es divideix en dues parts: a la primera es presenten els principals resultats de l'anàlisi de les pràctiques prometedores identificades, mentre que a la segona, s'exposa una selecció de pràctiques per cadascuna de les quatre àrees de docència a les IES: entorn d'aprenentatge, currículum, avaluació, i pedagogia i metodologia docent. Després d'una introducció breu, es presenta l'enfocament metodològic utilitzat per recopilar i analitzar les pràctiques. El capítol següent ofereix una visió general de les pràctiques recopilades. Cadascuna se centra en:

- * Objectius de les pràctiques prometedores;
- * Comprensió de la interseccionalitat en les pràctiques prometedores, inclosos els eixos de desigualtat en intersecció;
- * Els sectors de les IES i les disciplines acadèmiques en què es van aplicar aquestes pràctiques;
- * Àmbits específics de l'educació superior en què es van aplicar aquestes pràctiques;
- * Grups destinataris implicats o afectats per aquestes pràctiques.

El capítol 4 se centra en l'aplicació pràctica de les pràctiques prometedores. S'hi identifiquen els factors clau que contribueixen al seu èxit i s'hi destaquen les barreres que poden impedir-ne l'eficàcia. El capítol final inclou pràctiques seleccionades que es van identificar com a particularment rellevants i amb impacte en la incorporació de la interseccionalitat en l'àmbit de la docència i l'aprenentatge a les IES.

2. METODOLOGIA¹

2.1 PREPARANT EL TERRENY: ÀMBIT DE LA RECERCA I INFORMACIÓ BÀSICA

L'informe presenta una anàlisi de les pràctiques prometedores identificades en els àmbits tant europeu/global com nacional, amb un èmfasi especial en les aplicades a Espanya, Polònia i Alemanya. En l'àmbit europeu, l'estudi es va centrar en pràctiques documentades en anglès, mentre que a escala estatal es van considerar fonts tant en anglès com en les llengües respectives dels socis del projecte. Tot i que el focus principal de l'estudi van ser les pràctiques de les IES, també es va incloure una àmplia varietat de fonts on aquestes s'havien descrit i debatut. La cerca va incloure revistes acadèmiques, informes d'organitzacions no governamentals (ONG), projectes de recerca i educatius, i llocs web d'IES (per exemple, plans d'estudis i programes de cursos). La cerca es va acotar a documents publicats entre el gener del 2019 i l'abril del 2024, així com es va restringir a les disciplines acadèmiques representades per les institucions associades: educació, enginyeria, medicina, sociologia, comunicació, educació física, aprenentatge de gestió i administració, i educació superior.

¹ Aquest capítol és fruit del treball col·laboratiu de Gerard Coll-Planas, Gloria García-Romeral Moreno, Marina Garcia-Castillo, Lorena González-Ruiz, Katarzyna Jasikowska, Liudvika Leisyte, Ana Mattioli, Julia Michcik, Alexandra Migalska, Maxim Motragh, Sude Peksen, Justyna Struzik, Agnieszka Sznajder, Marta Warat i Finn Tayfun Wieschermann.

La recopilació de materials es va dividir entre les universitats sòcies del projecte de la següent manera:

- * Technische Universität de Dortmund, Alemanya: revistes acadèmiques;
- * Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Polònia: documents (manuals, guies i seminaris web) publicats per institucions internacionals com l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) o la Unió Europea (UE);
- * Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, Espanya: projectes (de recerca i educatius).

Cada equip va fer cerques específiques del seu context nacional, amb l'objectiu d'examinar les pràctiques més pertinents i representatives del panorama estatal. Per mantenir la coherència dels materials recopilats, tots els equips van seguir unes mateixes directrius. Es van incloure criteris d'inclusió i d'exclusió per seleccionar els documents pertinents i es va crear una plantilla amb l'esbós de les categories principals per a l'anàlisi de les pràctiques prometedores (annex 1). Tots els equips van realitzar cerques de pràctiques les descripcions de les quals havien d'estar disponibles públicament a Internet. Les cerques es van fer amb un llistat de paraules clau principals, com interseccionalitat, (des)igualtat, discriminació múltiple, diversitat, educació superior i pràctiques inclusives. En fases posteriors, es van incorporar paraules clau relatives a eixos específics de discriminació (per exemple, gènere, raça, edat, classe social, discapacitat). La recerca es va ampliar encara més, sobretot en el cas de les institucions internacionals, per incloure pràctiques no implantades a les IES però amb potencial d'adaptació a aquests contextos.

2.2 TROBAR ALLÒ QUE FUNCIONA: ESTRATÈGIES PER IDENTIFICAR PRÀCTIQUES PROMETEDORES

Per identificar les pràctiques prometedores relacionades amb la interseccionalitat a les revistes acadèmiques, es va dur a terme una cerca sistemàtica en set publicacions de les disciplines seleccionades per al projecte, entre les quals s'inclouen: *Journal of Engineering Education*, *Medical Education*, *Journal of Communication Pedagogy*, *Journal of Teaching in Physical Education*, *Journal of Management Learning*, *Teaching Sociology* i *Neues Handbuch Hochschullehre* (revista en alemany).

Un cop realitzada la cerca inicial basada en les paraules clau esmentades, els articles es van filtrar en funció de la seva rellevància. Es van revisar els resums per assegurar que només aquells que abordessin aspectes substancials fossin inclosos en l'anàlisi posterior. Es van excloure els articles que no s'ajustaven exactament a la definició consensuada de pràctiques prometedores.

Després d'aquest procés de filtratge, es van llegir amb detall els articles restants. L'atenció es va centrar a identificar enfocaments pràctics que es poguessin classificar com a "pràctiques prometedores". Aquesta revisió minuciosa va permetre identificar quatre articles clau que presentaven estratègies valuoses i innovadores, amb pràctiques basades en l'evidència vinculades a la interseccionalitat. Aquestes pràctiques tenen el potencial de ser utilitzades en el desenvolupament de pràctiques i tallers a l'educació superior, tot afavorint un entorn més inclusiu tant per a l'alumnat com per al personal acadèmic.

Els documents que presenten pràctiques prometedores publicats per organitzacions internacionals també es van identificar mitjançant les paraules clau seleccionades. La cerca inicial va anar precedida d'un mapatge de les institucions i les pràctiques prometedores, amb l'objectiu d'oferir una visió més àmplia. Les principals conclusions d'aquesta fase van servir per afinar la cerca. Aquestes indicaven que, tot i que es podien identificar nombroses pràctiques, només s'esmentaven de manera breu i sense oferir accés obert a materials detallats sobre la seva aplicació. Aquesta manca de contingut accessible va limitar la utilitat de l'anàlisi, ja que no es va poder disposar dels detalls específics.

Molts documents operaven a nivell de polítiques públiques i, per tant, no estaven directament relacionats amb les IES. Tot i així, es van considerar valuosos com a possibles fonts d'inspiració per a les IES. Després d'una curiosa consideració, es va ampliar l'abast de la cerca de manera que inclogués pràctiques que, tot i no haver-se aplicat explícitament a les IES, sí que mostraven potencial per adaptar-s'hi. Es va aplicar la mateixa estratègia en dues fases per identificar pràctiques rellevants per al context polonès: primer, un mapatge inicial i, després, una cerca exhaustiva amb paraules clau per identificar pràctiques rellevants.

La cerca inicial va donar com a resultat 42 documents, dels quals se'n van seleccionar 19 (5 d'àmbit estatal i 14 d'internacional) per a l'anàlisi final, en funció de la seva rellevància per a les pràctiques prometedores en els dos àmbits. Els documents seleccionats van consistir principalment en manuals i guies amb descripcions de marcs d'acció i intervencions per implementar enfocaments interseccionals a l'educació superior. Es van escollir aquests documents perquè proporcionen estratègies pràctiques i transferibles que es poden aplicar directament a les IES.

Els documents que abordaven la interseccionalitat únicament com un marc teòric, sense oferir aplicacions pràctiques, així com les publicacions centrades en només en un factor de discriminació (per exemple, només el gènere), no es van incloure en la selecció final, ja que l'estudi pretenia explorar enfocaments integrals, polièdrics i interseccionals de la inclusió i la diversitat.

Per a les pràctiques prometedores vinculades a projectes de recerca i educatius també es va aplicar la mateixa estratègia en dues fases. En primer lloc, es van revisar els treballs d'universitats i de persones investigadores amb qui l'equip responsable de la recerca ja havia establert vincles, o bé que eren conegudes per la seva trajectòria en l'àmbit de la interseccionalitat. A més, es van rebre contribucions de persones convidades a participar en les sessions de formació interna sobre aprenentatge mutu celebrades a Vic en el marc d'InterHEd, fet que va propiciar un ric intercanvi de coneixements.

En segon lloc, es va fer una cerca sistemàtica, amb paraules clau específiques, a la base de dades de projectes de la Unió Europea. Es van utilitzar les bases de dades del Portal de la UE de Finançament i Licitacions i CORDIS. La cerca inicial va incloure el terme "interseccionalitat". A CORDIS, aquesta cerca va produir 38 resultats, cap dels quals complia els criteris d'inclusió, mentre que el Portal de Finançament i Licitacions de la UE va produir-ne 80. Per ampliar la cerca, es van incloure paraules clau addicionals com "intersecció", "desigualtats" i "discriminació múltiple", així com termes relacionats amb l'educació, com "educació superior", "universitat" i "educació". La cerca es va centrar en els resultats en anglès i en les entrades de CORDIS relacionades amb "recerca fonamental" i "societat", sense aplicar filtres addicionals al Portal de Finançament i Licitacions de la UE, de manera que es van considerar tots els programes i anys disponibles.

Reconeixent la importància d'una anàlisi exhaustiva, es van incorporar paraules clau relacionades amb el gènere, com ara "dones", juntament amb termes com "racisme", "discriminació racial" i "discriminació ètnica", i els relatius a la discriminació de persones migrades, musulmanes i poble rom. Aquests eixos de discriminació sovint es mencionen en polítiques públiques europees relacionades amb la interseccionalitat.

Es va examinar un número considerable de projectes de tots els programes inclosos en aquests portals, especialment Horizon, CERV i Erasmus+. Es va fer palès que la interseccionalitat és un tema clau en la recerca finançada per la UE, especialment en programes com Horitzó Europa. No obstant això, els nostres resultats van revelar que, encara que la interseccionalitat està guanyant terreny, el seu èmfasi en els contextos educatius continua sent més pronunciat a l'educació primària i secundària que a l'educació superior.

Finalment, es van analitzar 30 resultats rellevants, que es van categoritzar per graus d'educació: educació superior (la més rellevant), educació primària i secundària (la menys rellevant per a aquest estudi) i educació d'adults, juntament amb altres categories que no encaixaven en el nostre marc. Aquest enfocament estructurat va permetre identificar i analitzar pràctiques que podrien informar futures iniciatives amb perspectiva interseccional en entorns educatius. Cal destacar que alguns d'aquests projectes es van descobrir tant a través del coneixement i les connexions prèvies com mitjançant les cerques a les bases de dades.

3. PRÀCTIQUES PROMETEDORES: VISIÓ GENERAL

3.1 OBJECTIU DE LES PRÀCTIQUES PROMETEDORES

Les pràctiques identificades que integren una perspectiva interseccional a la docència de les IES posen de manifest una diversitat de contextos i objectius encaminats a fomentar la inclusió, la diversitat i la igualtat. Al principi, la recerca es va centrar exclusivament en les pràctiques que empraven una perspectiva interseccional de manera explícita. Tanmateix, a mesura que l'estudi avançava, l'abast de la mateixa es va ampliar. En alguns casos, es van incloure pràctiques que abordaven un únic eix de desigualtat, sempre que mostressin potencial per a una anàlisi interseccional. Tot i així, un objectiu general i significatiu de la majoria d'aquestes pràctiques és dilucidar el concepte d'interseccionalitat. Tenen com a objectiu afavorir la comprensió d'aquest complex marc analític i de les seves implicacions en les desigualtats i privilegis al món real.

Aquestes pràctiques aprofundeixen en l'origen de la interseccionalitat i la distingeixen de conceptes afins com la discriminació múltiple i les perspectives sobre la diversitat, alhora que subratllen el seu potencial per promoure l'equitat i el canvi sistèmic a les universitats. La interseccionalitat és un marc analític que aporta llum a com diverses formes de dominació (en particular en relació amb la raça, el gènere i la classe) s'entrecreuen per crear experiències viscudes diferenciades que perpetuen la desigualtat i la marginalització. A més, algunes d'aquestes iniciatives accentuen el paper del llenguatge com a mecanisme d'inclusió i exclusió. Ofereixen estratègies perquè les IES modifiquin estils de comunicació i polítiques institucionals que atenguin millor els grups minoritaris i infrarepresentats i que promoguin, com a conseqüència, una cultura acadèmica que valori la diversitat.

L'èmfasi en el llenguatge posa de manifest el paper fonamental del discurs a l'hora de perpetuar o desmantellar les desigualtats sistèmiques, i això anima les universitats a adoptar pràctiques més integradores, tant a escala estructural com interpersonal.

Les pràctiques analitzades adopten enfocaments participatius i centrats en l'alumnat, la qual cosa fomenta el pensament crític i qüestiona els supòsits existents. La creació d'espais per a tot tipus d'estudiants on puguin reflexionar i compartir experiències facilita un coneixement més profund de les desigualtats estructurals. D'aquesta manera, aquestes pràctiques animen l'alumnat i el personal docent a anar més enllà de les experiències individuals, així com a reconèixer i examinar els factors institucionals i sistèmics més amplis que conformen les desigualtats.

Tot i que moltes de les pràctiques identificades es van desenvolupar en l'àmbit estatal, adaptades a contextos culturals i institucionals específics, totes reflecteixen objectius més amplis, alineats amb el foment de la inclusió, la reducció de les desigualtats i la promoció de la diversitat en tot l'àmbit educatiu europeu. Això es fa evident en les pràctiques desenvolupades en el marc de projectes internacionals i en les promogudes per organitzacions no governamentals. Aquests objectius es concreten mitjançant estratègies observades en pràctiques prometedores existents, centrades en les àrees clau següents:

- * **Pedagogia inclusiva i formació del professorat**, que implica el desenvolupament de marcs, guies i eines perquè les institucions educatives avaluïn i millorin les seves polítiques d'inclusió. Sovint es tracta de dotar el personal dels coneixements i habilitats necessaris per

donar suport a l'alumnat de diversos orígens, com ara persones amb discapacitat, persones migrades i aquelles que pateixen desigualtats interseccionals.

- * **Igualtat de gènere interseccional**, que promou enfocaments sensibles al gènere i sensibilitza sobre les desigualtats estructurals dins dels currículums acadèmics. Aquestes iniciatives solen dur-se a terme a través de col·laboracions internacionals, en el marc de projectes o altres marcs d'acció.
- * **Lluita contra els prejudicis i la discriminació** mitjançant el desenvolupament de recursos, eines i formació que abordin els prejudicis inconscients, l'odi, l'extremisme, l'homofòbia i la transfòbia a les institucions d'educació superior. A través de la sensibilització respecte d'aquests fenòmens, les pràctiques pretenen fomentar unes IES més inclusives.
- * **Integració i suport a les persones migrades, especialment a les dones**, a través de programes educatius i comunitaris dissenyats per augmentar la conscienciació, l'equitat i la diversitat tant a l'educació superior com a la societat en general.

Les pràctiques identificades contribueixen, en conjunt, a la transformació institucional i a una comprensió més matisada de les desigualtats interseccionals a les IES.

3.2 COMPRENSIÓ DE LA INTERSECCIONALITAT: EIXOS QUE ES CREUEN

Les pràctiques prometedores aborden una sèrie d'identitats en intersecció, però el gènere és sovint el focus principal, i sovint serveix com a òptica inicial a través de la qual es consideren altres factors. Se subratlla així la seva centralitat als debats sobre la interseccionalitat.

Les pràctiques seleccionades sovint entrecreuen el gènere amb la classe social, la raça i l'origen (inclosa la migració), fet que fa que aquestes dimensions siguin especialment prominents. Altres eixos crítics abordats són les (dis)capacitats, la sexualitat, la diversitat cultural, l'edat, el nivell educatiu i la religió. En alguns casos, s'exploren eixos addicionals com ara les condicions físiques i mentals, l'embaràs i la maternitat (o, en un sentit més ampli, la cura d'infants), l'estat civil, la bretxa digital i els perfils d'aprenentatge específics, i s'indica com s'exploren les condicions físiques i mentals, juntament amb l'accés tecnològic i les capacitats d'aprenentatge. Aquestes dimensions revelen com les condicions sanitàries, l'accés tecnològic i els diferents perfils d'aprenentatge es creuen amb formes tradicionals de discriminació. La situació migratòria, en particular la de les dones refugiades, és un tema recurrent que posa en relleu les preocupacions relatives a la mobilitat i la seva contribució a les desigualtats socials.

3.3 SECTOR DE LES INSTITUCIONS D'EDUCACIÓ SUPERIOR

No totes les pràctiques dels documents examinats se centren explícitament en les pràctiques docents a l'educació superior. Algunes aborden qüestions educatives més àmplies i pràctiques institucionals que van més enllà del context específic de les universitats.

En el cas de les pràctiques directament vinculades a les IES, la seva implantació comprèn tant institucions privades com públiques. La majoria es van aplicar en els camps de les ciències socials i les humanitats, sobretot en disciplines com ara la sociologia, les ciències de l'educació i la lingüística. A més, algunes pràctiques s'estenen a les arts, la música i a la medicina. També s'han identificat algunes iniciatives en camps tradicionalment dominats pels homes, com ara la tecnologia, l'enginyeria i les matemàtiques. Aquest ampli ventall de disciplines constata l'adaptabilitat de la interseccionalitat com a marc analític i eina pràctica per abordar les desigualtats.

3.4 ÀREES DE LA DOCÈNCIA DE L'EDUCACIÓ SUPERIOR

Les pràctiques prometedores se centren principalment en la pedagogia i la metodologia docent, els currículum (o pla d'estudis) i l'entorn d'aprenentatge. Cal destacar que cap de les pràctiques identificades aborda directament el tema de l'avaluació; això assenyala una possible llacuna a la bibliografia relativa a la integració dels principis interseccionals en les avaluacions de l'alumnat o en els mètodes d'avaluació inclusiva. Aquesta omisió posa en relleu la necessitat de continuar explorant com les pràctiques d'avaluació poden reflectir millor els principis interseccionals a l'educació superior.

Moltes de les pràctiques identificades a través de projectes de recerca i docència s'orienten cap a un canvi institucional més ampli, i posen el focus en la creació d'entorns que afavoreixin la integració de perspectives interseccionals en el procés d'aprenentatge, en comptes d'incorporar directament aquesta perspectiva als continguts de la docència.

3.5 GRUPS DESTINATARIS

Els grups destinataris de les pràctiques prometedores identificades varien segons el seu abast i enfocament. Mentre que algunes no tenen grups destinataris explícitament definits, d'altres es dirigeixen a públics diversos, que van des de l'alumnat fins a diferents professionals de les institucions educatives. Tot i això, determinats grups destinataris són abordats de manera recurrent en tots els tipus de documents:

- * Institucions educatives en conjunt, incloent-t'hi les IES, xarxes o consorcis d'IES;
- * Personal docent;
- * Personal investigador;
- * Personal tècnic i administratiu, en particular el personal responsable de recursos humans, el d'igualtat de gènere i el de diversitat, especialment qui participa en la promoció de canvis institucionals;
- * Estudiants, amb especial atenció als grups marginalitzats o infrarepresentats.

Algunes pràctiques també són útils per a persones que treballin en l'àmbit del treball social, l'art, l'educació especial o la infermeria, així com per altres professionals que treballin en diversos entorns educatius. També hi ha pràctiques adreçades a les autoritats responsables de formular polítiques i als organismes governamentals, les quals posen l'accent en el paper fonamental de la política en la promoció de l'equitat i en l'avenç de l'enfocament interseccional dins dels sistemes educatius.

4. FACTORS DE SUPORT I OBSTACLES PER APLICAR PRÀCTIQUES PROMETEDORES

Els factors que faciliten l'aplicació de l'enfocament interseccional a la docència, tal com s'exposa als documents examinats, varien tant en l'abast com en l'especificitat. No obstant això, l'èmfasi en la sensibilització de les persones facilitadores i en la participació activa de persones de diversos orígens sorgeixen com a components claus per promoure l'adopció efectiva de pràctiques interseccionals.

Per donar suport a l'aplicació de les pràctiques, especialment aquelles centrades en la pedagogia i la metodologia docent, aquestes es poden integrar als currículums com a elements complementaris a les classes i les lectures. Això reforça la connexió entre els conceptes teòrics, les seves aplicacions i les dades pràctiques, la qual cosa proporciona una experiència d'aprenentatge més significativa i enriquidora.

Animar l'alumnat a contribuir amb els seus propis materials, experiències i perspectives afavoreix un entorn d'aprenentatge de cocreació que permet reconèixer tant les diverses formes de coneixement com les diferents posicions socials. Dialogar amb el treball de l'alumnat reforça encara més aquest compromís i permet al personal docent comprendre millor les seves perspectives. També s'han identificat incentius, com ara el reconeixement, com a factors motivadors. Tot i això, cal assenyalar que molts documents que descriuen pràctiques prometedores no esmenten explícitament els factors de suport per a la seva aplicació.

També s'identifiquen els reptes que planteja l'aplicació de les pràctiques revisades. Entre aquests reptes s'hi inclouen un coneixement i conscienciació

inicials limitats entre les persones participants, les dinàmiques de poder arrelades dins de l'aula i la dificultat que pot tenir el personal docent per renunciar a la seva posició privilegiada. A més, reconèixer i respectar l'autonomia i les eleccions de l'alumnat suposa una complexitat addicional en el procés d'aplicació eficaç de les pràctiques interseccionals.

5. RECURS DE PRÀCTIQUES PROMETEDORES

5.1 ENTORN D'APRENTATGE

"Qui és a la classe?" - Programa de recerca i estudi 'Toolbox Ensenyant a Transgredir' ("Who Is in The Classroom" - Teaching to Transgress Toolbox Research and Study Programme)

http://ttttoolbox.net/Who_is_in_the_Classroom::index.xhtml#intro

Descripció

La guia *Qui és a la classe?* va ser desenvolupada com a part del projecte TTTToolbox - Teaching to Transgress Toolbox (2019-22), un complex programa de recerca i estudi sobre pedagogia crítica a les arts, finançat per la UE i desenvolupat transnacionalment per tres escoles d'art: ERG (Brussel·les, Bèlgica), HDK-Valand (Goteborg, Suècia) i ISBA (Besançon, França). L'objectiu del projecte era promoure pedagogies inclusives qüestionant la neutralitat i la igualtat percebudes en els sistemes educatius, la producció artística i el consum artístic. El projecte pretenia explorar de manera col·laborativa com els enfocaments interseccionals i descoloniais podrien activar i difondre tant el coneixement teòric com el pràctic.

Qui és a la classe? és un conjunt d'eines destinades a fomentar un entorn d'aprenentatge més inclusiu i amb perspectiva interseccional. Ofereix consells pràctics i exemples de bones pràctiques per planificar activitats, com les "rondes", que ajudin persones i institucions a crear espais que ofereixin més suport.

Dirigida a un públic ampli, que inclou estudiants, professorat i altres membres del personal, la guia se centra especialment en les necessitats dels grups marginalitzats, en particular les persones trans* i les persones amb problemes de salut mental o discapacitat.

El projecte posa l'accent en la pedagogia crítica de les arts, amb l'objectiu de dotar les comunitats educatives d'eines que els permetin fer front als reptes complexos i estructurals de les seves institucions.

La guia se centra en dos aspectes clau de la diversitat a l'aula: identitat de gènere i accessibilitat. Explica amb detall l'aplicació pràctica d'eines que aborden la complexitat d'aquestes àrees, i destaca especialment la introducció de la "ronda" (*go-round*), una pràctica habitual en espais activistes destinada a crear un entorn més segur. En els entorns educatius, però, aplicar la "ronda" pot resultar problemàtic a causa dels diversos orígens i objectius de les persones participants. El projecte subratlla que eines com aquesta només són eficaces quan s'utilitzen de forma meditada, tenint en compte les necessitats i dinàmiques específiques de cada grup.

Les "rondes" es presenten com un mitjà per evitar fer suposicions sobre les altres persones, especialment pel que fa als pronoms, i per garantir que les identitats siguin respectades en entorns educatius. Tot i que no és una solució perfecta, el seu objectiu és reduir l'impacte de les projeccions i prejudicis, sobretot aquells arrelats en perspectives cis-heteronormatives, capacitistes i classistes. El projecte ofereix orientacions pràctiques per aplicar aquesta eina i destaca la importància de la reflexió i l'ajustament continu, ja que l'eficàcia d'aquestes eines depèn de com, quan i per què s'utilitzen.

A més, el concepte de cura és fonamental per al projecte. Es concep no només com l'atenció a les necessitats immediates, sinó que també implica "crear un entorn on tothom pugui créixer". A les aules, la cura sovint implica un treball emocional que, amb freqüència, es passa per alt i s'infravalora. El projecte defensa la incorporació d'una ètica de la cura que reconegui la naturalesa relacional i interdependent de les interaccions, en comptes d'una jerarquia unidireccional de qui dona i rep la cura.

El primer tipus de pràctica recomanada és la "ronda d'accés", que permet a les persones participants expressar les necessitats relacionades amb l'accessibilitat física, emocional i mental. Això pot incloure necessitats com ara dificultats auditives, TDAH o barreres lingüístiques. Quan s'atenen aquestes necessitats, el grup pot crear un entorn més accessible i solidari.

Les "rondes de pronoms", una altra eina clau, permeten a les persones participants compartir els seus pronoms i fomentar així la inclusió. Tot i això, aquestes "rondes" s'han d'introduir adequadament per evitar confusions o la reproducció involuntària d'opressions. El projecte subratlla que, tot i ser valuoses, les rondes de pronoms no creen espais segurs per si mateixes. Els espais segurs requereixen respecte mutu, acords col·lectius i un esforç continu.

Enfocament interseccional

Al projecte TTTToolbox, la interseccionalitat s'entén com el reconeixement que diverses formes d'opressió, com el racisme, el sexisme, l'homofòbia, el classisme i el capacitisme, estan interconnectades i no es poden analitzar de manera aïllada. El projecte subratlla la importància d'abordar aquests

sistemes superposats de desigualtat mitjançant un enfocament holístic, mitjançant la incorporació de pedagogies feministes interseccionals crítiques. Aquestes pedagogies proporcionen eines conceptuals i pràctiques per fomentar la inclusió, especialment en l'àmbit de l'educació artística, on hi ha una voluntat d'adoptar nous marcs crítics i pràctiques creatives. La guia *Qui és a la classe?* pretén abordar una àmplia varietat d'identitats de forma interseccional, amb una atenció especial a la identitat de gènere, els problemes de salut mental i les discapacitats.

Per què és una pràctica prometedora?

L'aspecte innovador del projecte TTTToolbox rau en la seva prioritització del procés i del context per damunt de les eines mateixes. En lloc de centrar-se únicament en eines preestablertes, el projecte posa l'èmfasi en la reflexió continua i l'adaptació a les seves circumstàncies específiques, reconeixent que les "eines estan situades" dins dels entorns en què s'utilitzen. Aquest enfocament reconeix que les eines pràctiques per fomentar la inclusió han d'estar configurades pels contextos reals i la reflexió contínua (tant del grup en si mateix com de les persones que en formen part), en lloc de ser concebudes com a solucions estàtiques. La guia i els recursos desenvolupats en el projecte estan basats en experiències pràctiques, enriquides pels coneixements adquirits a través de la seva aplicació. Això permet que el contingut serveixi d'orientació per a diversos escenaris que poden sorgir en la pràctica, tot subratllant que la clau resideix en un procés iteratiu de qüestionament, experimentació i adaptació a diferents contextos educatius.

La guia ajuda el professorat a navegar per les complexitats dels entorns d'aprenentatge i a adaptar els seus mètodes a les necessitats dels diversos grups socials. Això garanteix que la inclusió no sigui només una aspiració, sinó una pràctica viscuda que evoluciona amb el context.

Aquest enfocament, que rebutja la idea de "receptes" o solucions prefabricades, subratlla la importància de la praxi, entesa com la integració de la pràctica i la reflexió. Les eines només poden ser eficaces quan s'utilitzen tenint en compte els contextos canviants, com ara l'auge dels valors de dretes, racistes i patriarcals, que podrien distorsionar-ne l'ús amb finalitats superficials, com ara el *pinkwashing* de les institucions. Per tant, el projecte anima el personal docent i les institucions a avaluar contínuament l'impacte d'aquestes eines en la inclusió i a evitar la temptació de considerar qualsevol activitat aïllada, com ara un exercici a classe, com una solució definitiva.

CHECKIT HE - Lluitant contra l'odi i l'extremisme al campus - Innovació del coneixement i formació en educació superior (CHECKIT HE – Countering Hate and Extremism on Campus – Knowledge Innovation and Training in Higher Education)

<https://www.bcu.ac.uk/research/social-sciences/identities-and-inequalities/research-projects/checkit-he>

Descripció

El projecte CHECKIT HE aborda les qüestions d'odi i l'extremisme a les IES europees, amb l'objectiu de millorar la seguretat als campus, promoure la inclusió i fomentar un entorn d'aprenentatge més positiu. Per assolir aquest objectiu, es van desenvolupar estratègies innovadores, programes de formació i bones pràctiques per combatre eficaçment l'odi, la discriminació i les ideologies extremistes als campus.

El projecte es va dur a terme amb la finalitat de desenvolupar la capacitat, els coneixements i les habilitats de les diferents parts interessades de les IES, incloent-hi el personal docent, el personal administratiu, autoritats responsables de formular polítiques i sindicats estudiantils, a qui es va dotar de les eines necessàries per combatre i prevenir l'odi i l'extremisme. CHECKIT HE se centra en el desenvolupament de recursos integrals, que inclouen guies de recursos, un informe comparatiu sobre l'odi, l'abús i l'extremisme als campus, i una aplicació mòbil destinada a promoure bones pràctiques per fer front a aquestes qüestions.

Les sis guies de recursos se centren en formes específiques de discriminació:

- * Odi i extremisme de gènere: proporciona estratègies i formació per fer front a la violència de gènere;
- * Odi i abús basats en la identitat sexual: se centra a combatre la discriminació relacionada amb la identitat sexual;
- * Odi per raça i ètnia: ofereix orientació per abordar el racisme i promoure pedagogies crítiques;
- * Odi per religió, fe i creences: aborda la discriminació religiosa als campus;
- * Odi per discapacitat, malaltia crònica i la salut mental: se centra a promoure l'accessibilitat i combatre el capacitisme;
- * Combatre l'extremisme, la radicalització i el terrorisme.

Les guies de recursos consten de les seccions clau següents:

- * Conceptes clau: proporcionen coneixements bàsics i recursos útils per ajudar a definir i comprendre la forma específica d'odi o extremisme que s'està abordant.
- * Formes comunes de delictes motivats per l'odi: ofereixen una visió general dels tipus de delictes motivats per l'odi o accions extremistes més freqüentment denunciats, relacionats amb àmbits específics (gènere, identitat sexual, raça, religió, etc.) en el context de les IES dels països participants.

- * Evolució en la prevenció i bones pràctiques: es destaquen els avenços més importants en les estratègies de prevenció, juntament amb les millors pràctiques identificades i els reptes a què s'enfronten les IES de cada país participant del projecte.
- * Conjunt d'eines de formació: inclou un marc d'autoavaluació per a personal de gestió i autoritats responsables de formular polítiques, així com eines, activitats i exercicis específics que es poden utilitzar en sessions educatives i de formació. Aquests materials estan dissenyats per afavorir la sensibilització i qüestionar diverses formes de discriminació i odi al campus, i s'adrecen a estudiants, personal docent i personal administratiu.

Des d'un punt de vista pràctic, les dues darreres seccions de cada guia de recursos són especialment valuoses, ja que ofereixen recursos concrets per abordar l'odi i l'extremisme en diversos contextos educatius. Presenten estudis de casos i exemples de pràctiques eficaces d'IES de Xipre, Finlàndia, Portugal, Sèrbia, Turquia i el Regne Unit. Aquestes seccions incorporen escenaris per a exercicis específics i activitats educatives, com ara l'adopció de pedagogies crítiques i l'ús d'escales d'autoavaluació, dissenyades per augmentar la conscienciació sobre la discriminació i exclusió basades en factors com el gènere, la identitat de gènere, l'orientació sexual, l'estat de salut o la discapacitat, l'origen ètnic, la religió i altres identitats socials. El conjunt d'eines de formació posa l'accent en diverses formes d'autoreflexió i avaluació, i ofereix més oportunitats per al desenvolupament organitzatiu i programàtic, alhora que fomenta la capacitat i el canvi tant en les interaccions grupals com individuals. S'anima a la comunitat educativa a realitzar una autoavaluació per explorar possibles limitacions en la seva comprensió de la diversitat, així com per identificar i abordar qualsevol biaix implícit.

Enfocament interseccional

CHECKIT HE aborda, des d'una mirada interseccional, diversos eixos de desigualtat, com ara el gènere, la identitat de gènere, l'orientació sexual, l'estat de salut o la discapacitat, l'origen ètnic, la religió i altres identitats. Tot i que les eines proposades se centren per separat en els motius i eixos de discriminació esmentats, quan es considera el projecte en conjunt sorgeix una perspectiva interseccional. Mitjançant l'aplicació de les eines educatives concretes i la posada en pràctica de les bones pràctiques recomanades, les IES poden assolir un efecte sinèrgic, derivat de les àrees de discriminació que se superposen i de les causes compartides que sustenten l'odi, l'abús i l'extremisme als campus. Aquest enfocament integral permet a les IES reforçar la seguretat als campus, promoure la inclusió i fomentar un entorn d'aprenentatge més positiu des d'una mirada interseccional.

Per què és una pràctica prometedora?

Tot i que les activitats dutes a terme en el marc del projecte CHECKIT HE no aborden directament la docència acadèmica, tenen un paper fonamental en la creació de condicions institucionals favorables a les mateixes. Les pràctiques que s'aproximen a la seguretat als campus a través d'una perspectiva interseccional, transformant la cultura organitzativa perquè sigui més inclusiva i oberta a la diversitat, alhora milloren les competències antidiscriminatòries del personal docent. A més, contribueixen a generar un entorn d'aprenentatge més còmode i segur per a l'alumnat, que permet que avancin en la seva experiència educativa.

La fortalesa de l'enfocament proposat al projecte CHECKIT HE resideix en la seva capacitat per integrar anàlisis d'un sol eix amb un marc interseccional, cosa que afavoreix una comprensió més matisada de la discriminació i la desigualtat. Pel fet d'abordar formes individuals de discriminació i reconèixer-ne les interseccions, CHECKIT HE proporciona una estratègia integral per abordar experiències complexes i estratificades de discriminació i exclusió a les IES. Aquest enfocament permet a les institucions fomentar un entorn educatiu integrador que respongui a les diverses realitats de tota la comunitat educativa.

CHECKIT HE combina coneixements amb recursos pràctics de formació, que fomenten l'autoavaluació, la reflexió i la sensibilització. Aquests apartats pràctics poden tenir molt d'impacte, ja que presenten exemples concrets d'estratègies antidiscriminatòries en diferents contextos europeus. Aquest enfocament pràctic afavoreix la reflexió individual sobre la diversitat, però també ofereix recursos per a les IES que vulguin promoure un canvi sistèmic a través d'un marc interseccional.

Formació per al canvi: eines pràctiques per a tallers interseccionals - Rainbow Health Network (Training for Change: Practical Tools for Intersectional Workshops - Rainbow Health Network)

<https://www.rainbowhealthontario.ca/resource-library/training-for-change-practical-tools-for-intersectional-workshops/>

Descripció

Aquest conjunt d'eines ha estat desenvolupat per ajudar el personal de serveis socials i de la salut a comprendre com els estereotips configuren tant les identitats individuals com els comportaments institucionals, i com creen barreres per a diferents grups de persones. L'objectiu és qüestionar els estereotips i augmentar la conscienciació sobre com el poder i els privilegis afecten l'accés de la comunitat LGBTQ als serveis essencials. Es va engegar per promoure pràctiques més equitatives en la prestació de serveis i afavorir una comprensió més profunda de la intersecció de les identitats LGBTQ amb altres formes de discriminació. Entre els objectius més específics figuren:

- * Comprendre les dinàmiques de poder i el privilegi social des d'una perspectiva individual;
- * Sensibilitzar sobre la manera com les institucions exerceixen poder social per marginar determinats col·lectius, amb un enfocament especial en com això afecta l'accés de les persones LGBTQ als serveis essencials;

- * Reflexionar sobre com el personal prestador de serveis utilitza la seva influència i aprendre pràctiques més equitatives per treballar de manera inclusiva amb totes les persones usuàries;
- * Avaluar els entorns de treball segons el seu grau d'accessibilitat i inclusivitat;
- * Elaboració d'una guia de recursos per a un lloc de treball inclusiu amb estratègies pràctiques per fomentar una cultura laboral acollidora i equitativa.

Enfocament interseccional

La formació se centra en la identitat sexual com a eix principal d'intersecció, alhora que aborda també la raça, la religió, l'ètnia i la (dis)capacitat. La interseccionalitat s'explora a la part final del taller, on les persones participants examinen l'impacte de la discriminació en múltiples eixos i com aquests s'entrecreuen amb les identitats LGBTQ.

Per què és una pràctica prometedora?

La guia de recursos posa en relleu com interactuen els condicionaments socials i les experiències professionals dels individus, tot reforçant els estereotips. Els exercicis animen les persones participants a reflexionar sobre el seu propi poder i privilegi i com aquestes dinàmiques influeixen en les interaccions professionals amb les comunitats marginalitzades.

Aquesta pràctica és prometedora perquè ofereix un enfocament ben estructurat, clar i pràctic per comprendre la interseccionalitat en el context

de les persones LGBTQ. Els exercicis detallats ajuden les persones participants a passar de la comprensió de les identitats LGBTQ a nivell individual a la consideració de les més àmplies implicacions institucionals i sistèmiques. Tot i que es va dissenyar originalment per a personal de serveis socials i de salut, el conjunt d'eines es pot adaptar fàcilment a entorns d'educació superior o d'altres entorns professionals. La seva fortalesa rau en les aportacions de la comunitat que van guiar el seu desenvolupament, encara que no s'esmenta la realització de proves pràctiques. La guia ofereix un mètode concret per fomentar pràctiques més inclusives i equitatives en la prestació de serveis i en l'educació. D'aquesta manera, subratlla el compromís de fomentar una comprensió més profunda de les estructures de poder mitjançant la promoció de l'autoconsciència en la prestació de serveis.

Educació contra la discriminació. Manual de les persones facilitadores (Edukacja antydyskryminacyjna. Podręcznik trenerski)

https://tea.org.pl/wp-content/uploads/2023/09/EdukacjaAntydyskryminacyjna_PodrecznikTrenerski_2023.pdf

Descripció

Aquest manual és un recurs dissenyat per ajudar les persones facilitadores a conscienciar sobre les desigualtats socials i les diferents formes de discriminació. Inclou exercicis pràctics destinats a abordar els estereotips i les microdesigualtats que configuren la vida de les persones. El manual ofereix orientació sobre com crear tallers contra la discriminació, utilitzar un

llenguatge inclusiu i fomentar el canvi social. Es va posar en marxa amb l'objectiu de dotar el professorat d'eines per combatre la discriminació i promoure entorns més inclusius.

Els grups destinataris inclouen persones facilitadores, educadores i formadores que participen en la direcció de tallers o programes educatius dirigits a abordar les desigualtats socials i combatre la discriminació. Aquestes persones poden treballar a diversos sectors, com ara l'educació, el treball social, les organitzacions comunitàries i les ONG. El manual està concebut per a càrrecs amb responsabilitat de crear entorns d'aprenentatge inclusius i equitatius, amb eines per conscienciar i promoure el canvi social. A més, també pot ser útil per a persones que fan formació amb grups diversos i per a professionals que participen en iniciatives de diversitat, equitat i inclusió.

Enfocament interseccional

El manual aborda la interseccionalitat centrant-se en diversos eixos que configuren la identitat, com ara el sexe, el gènere, l'edat, l'orientació sexual i la (dis)capacitat. Posa èmfasi en com aquests factors interrelacionats contribueixen a les experiències de discriminació i desigualtat social de les persones. Els exercicis estan dissenyats per ajudar a les persones participants a reconèixer com els múltiples factors d'identitat se superposen i influeixen mútuament, alhora que proporcionen tècniques per crear entorns d'aprenentatge inclusius.

Per què és una pràctica prometedora?

Aquest manual i les pràctiques que recull són prometedors perquè doten les persones facilitadores d'eines per dissenyar i conduir, de manera integral, tallers contra la discriminació. La inclusió d'exercicis i estratègies detallats per abordar diverses formes de discriminació garanteix que la formació sigui, alhora, pràctica i eficaç.

Pel fet de centrar-se en la interseccionalitat i el llenguatge inclusiu, el manual ajuda les persones facilitadores a fomentar una consciència i una comprensió més profundes de les complexitats de la desigualtat social. El model d'aprenentatge basat en l'experiència utilitzat al manual n'incrementa encara més el seu impacte, ja que implica directament les persones participants en el procés d'aprenentatge i el fa adaptable a diversos contextos i entorns educatius.

Guia de recursos i *kit* d'eines sobre la interseccionalitat. Un enfocament interseccional per no deixar ningú enrere
(Intersectionality resource guide and toolkit. An intersectional approach to leave no one behind)

<https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/01/intersectionality-resource-guide-and-toolkit>

Descripció

La guia de recursos i eines sobre interseccionalitat ofereix quatre eines pràctiques:

- * *Power Flower* o Flor del poder
- * Creació d'espais segurs
- * Anàlisi del context d'interseccionalitat
- * De l'anàlisi a l'adaptació

Aquestes eines tenen per objectiu ajudar les persones usuàries a avaluar els seus propis coneixements, actituds i pràctiques, i es poden aplicar en l'àmbit de nivell de programes, com a complement dels processos de disseny i avaluació, o en l'àmbit de polítiques, per comprendre millor els impactes interseccionals d'aquestes sobre grups marginalitzats. El conjunt d'eines es va crear per abordar els múltiples factors que configuren la vida de les persones, tot promovent una comprensió més profunda de les relacions de poder i els privilegis i fomentant la inclusió en el desenvolupament de programes i polítiques.

Els grups destinataris inclouen càrrecs de responsabilitat política, funcionariat públic i persones dissenyadores de programes encarregades de crear i aplicar polítiques o programes adreçats a les comunitats marginalitzades. A més, és útil per a ONG i per a professionals del desenvolupament, la inclusió social, la igualtat i els drets humans.

El conjunt d'eines ha estat dissenyat per ajudar aquests perfils professionals a integrar un enfocament interseccional a la seva feina, de manera que les experiències diverses i interrelacionades de les persones siguin tingudes en compte i incloses en el disseny, l'adaptació i l'avaluació de polítiques i programes. Aquest conjunt d'eines no només ofereix estratègies pràctiques, sinó que també fomenta una autoreflexió més profunda sobre els prejudicis i les desigualtats estructurals. En fomentar la conscienciació sobre la interseccionalitat, capacita les persones professionals perquè creïn programes i polítiques més integradors. A més, els exercicis estructurats inclosos al *kit* d'eines afavoreixen el canvi tant en les perspectives individuals com en les pràctiques institucionals.

Enfocament interseccional

El conjunt d'eines aborda la interseccionalitat destacant diversos eixos de desigualtat interrelacionats, com ara el gènere, la identitat i l'orientació sexual, la discapacitat, el país d'origen, l'edat, la religió, la situació de pobresa, l'ètnia, els drets sanitaris, la situació socioeconòmica i el color de la pell.

Per què és una pràctica prometedora?

Aquesta eina és única pel seu enfocament integral, ja que té en compte l'existència diversos eixos que configuren la identitat. Donat que n'aborda tants, l'eina no només augmenta la conscienciació sobre les desigualtats socials, sinó que també promou una comprensió més matisada de les dinàmiques de poder i els privilegis en diferents contextos.

Aquesta pràctica és prometedora perquè proporciona un marc reflexiu per comprendre i abordar la interseccionalitat en el desenvolupament de polítiques i programes. El conjunt d'eines és especialment valuós per càrrecs de responsabilitat política i governs, ja que ofereix eines per integrar un enfocament interseccional a la feina i garanteix, d'aquesta manera, que les polítiques i els programes siguin més inclusius.

Mitjançant l'aportació d'estudis de casos, lectures complementàries i enllaços, el conjunt d'eines també afavoreix l'aprenentatge continu i l'aplicació pràctica. El seu èmfasi en la conscienciació i la reflexivitat ajuda no només a comprendre les dinàmiques de poder, sinó també a treballar activament per trobar solucions més equitatives, cosa que converteix el *kit* d'eines en un recurs clau per a les persones que se centren en la inclusió tant a nivell de programes com de polítiques.

5.2 CURRÍCULUM

Canvis contemporanis en la llengua polonesa: llenguatge inclusiu i altres fenòmens lèxics i gramaticals (Współczesne zmiany w polszczyźnie: język inkluzywny i inne zjawiska leksykalno-gramatyczne)

https://informatorects.uw.edu.pl/pl/courses/view?prz_kod=3003-C353G01

Descripció

El curs acadèmic "Canvis contemporanis en la llengua polonesa" està dissenyat per explorar els mecanismes subjacents a la innovació lingüística, amb un focus especial en el llenguatge inclusiu i els canvis lexicogramaticals. S'ha posat en marxa per abordar la naturalesa evolutiva de la llengua polonesa en resposta als canvis socials, amb una atenció particular a les innovacions inclusives i simplificadores. Mitjançant l'anàlisi de noves formes i construccions, el curs pretén fomentar la comprensió de com la llengua pot tant incloure com excloure grups minoritaris i, d'aquesta manera, promoure una major conscienciació en la comunicació.

El grup destinatari d'aquesta pràctica inclou principalment alumnat de lingüística i humanitats interessat a aprofundir en la comprensió dels canvis lingüístics contemporanis, especialment en relació amb la inclusió i els nous fenòmens lexicogramaticals. També s'adreça a persones interessades en temes com el gènere, la identitat i qüestions relacionades amb les (dis)capacitats, que vulguin explorar com el llenguatge configura els discursos socials i representa els grups minoritaris.

Enfocament interseccional

El curs aborda la interseccionalitat mitjançant l'anàlisi de com els canvis lingüístics s'entrecreuen amb qüestions de gènere, identitat i discapacitat. Subratlla la importància del llenguatge inclusiu, en particular a través de l'ús de formes femenines i neutres, les quals reflecteixen les experiències diverses dels individus en el discurs social contemporani. L'anàlisi tant de la precisió gramatical com de la innovació estilística permet que l'alumnat adquireixi una comprensió matisada de com el llenguatge categoritza i representa els grups marginats.

Per què és una pràctica prometedora?

Aquest curs és prometedor perquè dota l'alumnat de les eines necessàries per analitzar críticament el llenguatge des d'una perspectiva d'inclusió i de consciència social. En centrar-se en la representació lingüística dels grups minoritaris, l'alumnat desenvolupa una comprensió més profunda de la dinàmica de poder dins del llenguatge i adquireix les habilitats necessàries per identificar i desafiar les pràctiques excloents. Això és especialment important en camps com la lingüística i les humanitats, on el llenguatge exerceix un paper clau en la formació de les percepcions socials i la inclusió. En un sentit més ampli, aquest curs pot resultar atractiu per a personal investigador en ciències socials, així com per a aquelles persones que es dediquen a la defensa dels drets humans i la igualtat de gènere, i aquelles que tractin de comprendre el paper del llenguatge en lluita contra la discriminació i l'exclusió.

Creació d'aules inclusives: interseccionalitat en el currículum i l'aula (Creating inclusive classrooms: Intersectionality in curriculum and classroom)

<https://www.sec-ed.co.uk/content/best-practice/creating-inclusive-classrooms-intersectionality-in-curriculum-and-classroom/>

Descripció

Aquesta pràctica ofereix estratègies pràctiques perquè el professorat pugui crear una aula i un pla d'estudis més interseccionals, centrats en la inclusió i l'atenció a les diverses necessitats de l'alumnat. Les recomanacions estan dissenyades per ajudar el personal docent a fomentar un entorn on tot l'alumnat tingui un sentiment de pertinença i identitat. Aquesta pràctica s'aplica amb l'objectiu de dotar el professorat d'eines que els permetin reconèixer la diversitat d'orígens de l'alumnat i impartir una educació que sigui culturalment conscient i que promogui la justícia social.

Enfocament interseccional

L'enfocament de la interseccionalitat en aquesta pràctica aborda la classe social, la raça i el gènere en el context de l'aula. Les recomanacions, destinades a crear espais d'aprenentatge integradors, se centren a utilitzar els coneixements i les experiències previs de l'alumnat, adquirir una major consciència cultural i promoure la justícia social. La interseccionalitat s'entén com la necessitat de considerar com diversos aspectes de la identitat, com ara l'origen socioeconòmic, l'ètnia i el gènere, s'entrecreuen i afecten les experiències educatives de l'alumnat.

Per què és una pràctica prometedora?

Aquesta pràctica és prometedora perquè proporciona directrius clares i aplicables per crear una aula interseccional i integradora. Les sis recomanacions clau són les següents:

- * Crear un ambient de pertinença;
- * Reconèixer tot l'alumnat i posar-lo al centre;
- * Impartir una educació d'alta qualitat;
- * Prendre consciència cultural;
- * Utilitzar els coneixements previs de l'alumnat, com ara les seves experiències i fonts;
- * Promoure la justícia i el canvi socials.

La pràctica posa en relleu estratègies essencials perquè el professorat doni suport a alumnes de diversos orígens. Tot i que l'article està dirigit a professorat no acadèmic, les recomanacions poden adaptar-se fàcilment a entorns acadèmics. Aquesta pràctica reforça que el personal docent tingui en compte les diferències culturals, que els plans d'estudis siguin integradors i que, com a conseqüència, es millori l'experiència educativa de tot l'alumnat.

Aprendre per a la Justícia (Learning for Justice)

<https://www.learningforjustice.org>

Descripció

Learning for Justice és una iniciativa centrada en proporcionar al professorat recursos i formació per millorar les seves habilitats docents, en particular mitjançant una mirada interseccional. El programa inclou un seminari web dedicat a la interseccionalitat i ofereix diversos articles que orienten el professorat a l'hora de reconèixer i abordar els diversos orígens interseccionals de l'alumnat. Un recurs rellevant és l'article titulat *Viewing Student Data Through an Intersectional Lens*, que posa èmfasi en la importància de les dades desglossades per comprendre les experiències de l'alumnat i identificar els prejudicis a les pràctiques docents. L'objectiu d'aquesta iniciativa és que el professorat sigui més conscient de com els eixos de desigualtat influeixen en les experiències educatives. Fomentar que el professorat analitzi les dades de l'alumnat des d'una mirada interseccional afavoreix una comprensió més profunda dels reptes únics a què s'enfronten els diversos grups d'estudiants. Aquesta anàlisi no només ajuda el personal docent a reconèixer els seus propis prejudicis, sinó que també contribueix a unes pràctiques docents més equitatives.

Enfocament interseccional

La iniciativa adopta un enfocament interseccional en ajudar el professorat a reconèixer i abordar les formes en què les identitats interseccionals conformen de manera única l'experiència de cada estudiant. En fomentar l'anàlisi desagregada de les dades i oferir recursos que destaquen aquestes identitats interrelacionades, *Learning for Justice* prepara el professorat per comprendre i respondre als reptes específics a què s'enfronten els diversos grups d'estudiants, la qual cosa afavoreix entorns d'aprenentatge més inclusius i equitatius.

Per què és una pràctica prometedora?

Aquesta pràctica és prometedora perquè proporciona al professorat eines pràctiques, com *Tableau Public*, una eina gratuïta de visualització de dades que ajuda el professorat a identificar biaixos ocults en la seva docència. El fet de poder accedir a dades creuades i desglossades de l'alumnat permet al professorat comprendre millor les diverses necessitats de l'alumnat i planificar estratègies de docència més eficaces i integradores. A través de la conscienciació sobre els biaixos amb una mirada interseccional, *Learning for Justice* capacita el personal docent per crear un entorn d'aprenentatge més equitatiu, cosa que en última instància beneficia tot l'alumnat.

5.3 PEDAGOGIA I METODOLOGIA DOCENT²

Diari (Journaling)

Picca, L. H., Starks, B., & Gunderson, J. (2013). "It Opened My Eyes" Using Student Journal Writing to Make Visible Race, Class, and Gender in Everyday Life. *Teaching Sociology*, 41(1), 82-93.

ISBN: 0092-055X

Descripció

Aquesta pràctica descriu un curs dissenyat per ajudar l'alumnat a reconèixer com les seves pròpies vides quotidianes reproduïxen jerarquies socials més àmplies. Busca comprendre que les dites jerarquies són qüestions contemporànies rellevants, i no cosa del passat.

Pel que fa als resultats específics de l'aprenentatge, es desenvolupen en tres objectius. L'alumnat hauria de ser capaç de:

- * Articular com la raça, el gènere i la classe social afecten la seva vida quotidiana;
- * Explicar com es poden aplicar conceptes, lectures i teories específics del curs a experiències quotidianes;
- * Redactar notes de camp típiques de la recerca sociològica de camp.

² En aquest capítol només es presenten pràctiques seleccionades que van resultar prometedores per la pedagogia o la metodologia docent. El projecte InterHEd ofereix també un informe més detallat sobre les metodologies que es poden utilitzar per explorar la perspectiva interseccional a les IES: *Mètodes pedagògics innovadors: Eines per a integrar la interseccionalitat en la docència Universitària*.

Aquest enfocament pedagògic es basa en el treball individual de l'alumnat, concretament en una tasca de redacció d'un diari personal, per aprofundir en la comprensió de les desigualtats estructurals i l'impacte interseccional de la raça, el gènere i la classe social en la vida quotidiana. El procés comença amb un formulari d'avaluació previ a l'activitat que mesura la consciència inicial de cada estudiant sobre aquestes jerarquies socials.

L'activitat es focalitza en treballar amb la pròpia biografia amb l'objectiu d'ajudar l'alumnat a reconèixer com les seves pròpies experiències quotidianes contribueixen i reflecteixen jerarquies socials més àmplies, tot emmarcant aquestes desigualtats com a qüestions contemporànies, més que no pas històriques. Més concretament, l'enfocament del diari proporciona a l'alumnat una comprensió teòrica dels conceptes clau sobre les desigualtats que s'entrecreuen, la qual cosa els permet explorar més profundament i avaluar de manera crítica com la raça, el gènere i la classe social conformen la seva vida quotidiana.

Un cop completades almenys deu anotacions al diari, cada estudiant ha d'escriure un assaig reflexiu de dues pàgines. S'espera que hi identifiqui els eixos de les desigualtats que repercuteixen a la seva vida i que reflexioni sobre les conseqüències més àmplies per al seu entorn.

Enfocament interseccional

La pràctica té en compte una comprensió àmplia i global de la interseccionalitat, que engloba el gènere, la classe social, la raça, la religió, la discapacitat o la nacionalitat.

Per què és una pràctica prometedora?

Aquesta eina pedagògica prometedora fomenta una comprensió crítica més profunda de la interseccionalitat a través de l'autoreflexió i l'aprenentatge participatiu i experimental. A través del diari, s'anima l'alumnat a examinar les pròpies posicions privilegiades o marginalitzades en relació amb la raça, el gènere, la classe social i altres eixos de desigualtat. L'ús d'anotacions personals al diari crea un espai segur i no conflictiu perquè l'alumnat explori temes delicats. Això pot ser especialment important per a estudiants de grups marginalitzats, com ara estudiants de classe social baixa i persones LGBTQ. Sovint aquest alumnat escriu anotacions perspicaces i úniques, compartint les seves emocions i desafiaments diaris d'una manera que fomenta una comprensió més profunda de les seves experiències viscudes. Mitjançant la redacció del diari, l'alumnat participa activament en el procés d'aprenentatge, cosa que permet revelar les seves històries personals d'una manera que els resulta còmoda. A més, si es respecta l'anonimat, els relats del diari es poden compartir i debatre a classe, com a exemple d'històries, per reconèixer les desigualtats estructurals.

Aquest procés proporciona un desenvolupament gradual del coneixement, que mostra un caràcter acumulatiu: tot i que comença amb la biografia individual, s'articula clarament amb les desigualtats estructurals, que es

poden utilitzar qüestionar visions identitàries i enfocaments excessivament individualistes a l'hora de discutir les desigualtats. A través del procés d'autoreflexió, s'anima l'alumnat a desenvolupar la seva pròpia consciència.

Aquestes pràctiques també ofereixen un ampli ventall d'aplicacions potencials per crear un entorn segur on debatre qüestions relacionades amb els privilegis, el poder i la marginalització. D'una banda, l'ansietat relacionada amb el debat cara a cara, que requereix compartir la pròpia experiència i revelar les històries personals pròpies, es mitiga gràcies a l'ús de les anotacions anònimes al diari. D'altra banda, aquest enfocament fomenta un entorn de confiança que anima l'alumnat a compartir les seves històries, la qual cosa facilita debats de grup significatius.

Independentment de la seva aplicació, aquesta pràctica permet al professorat connectar amb l'alumnat en un nivell més personal, ja que proporciona una visió de les seves experiències i perspectives úniques en un context particular. El fet de situar l'alumnat i les seves experiències al centre permet generar debats valuosos sobre les seves realitats. Això demostra l'eficàcia de l'eina per desenvolupar una comprensió matisada de la interseccionalitat i de les desigualtats socials en diversos entorns educatius.

Joc de rol (Role-playing Game)

Simpson, J. M., & Elias, V. L. (2011). Choices and chances: The sociology role-playing game — The sociological imagination in practice. *Teaching Sociology*, 39(1), 42-56

Descripció

El joc de rol és una eina didàctica dissenyada per desenvolupar el pensament crític i la imaginació social de l'alumnat, amb l'objectiu que compreguin millor les forces, les institucions i les estructures socials que influeixen en les desigualtats. El joc utilitza les dades reals relatives a la raça, el sexe, l'edat, l'estat civil, la cura d'infants i el nivell educatiu per desenvolupar un personatge que reflecteixi una posició social específica influïda per les desigualtats estructurals. En conseqüència, l'alumnat explora les complexitats del privilegi i la marginació a la societat avaluant la situació del seu personatge i explorant les trajectòries professionals, les decisions financeres i les conseqüències d'aquestes accions. Aquest exercici ajuda l'alumnat a comprometre's amb les realitats viscudes per diferents grups socials, així com els ajuda a pensar de manera crítica sobre com les diverses formes de privilegi i opressió afecten les trajectòries vitals.

El joc de rol és un punt de partida per debatre no només les experiències individuals de privilegi i desavantatge, sinó també qüestions socials més àmplies com ara la justícia mediambiental, l'edatisme o el construccionisme social. Quan l'alumnat situa els personatges en aquests marcs més amplis, pren consciència de com les desigualtats sistèmiques determinen la vida

quotidiana. D'aquesta manera, el joc de rol anima l'alumnat a pensar de manera creativa sobre com les diferents identitats i posicions socials interactuen amb forces socials més àmplies. També proporciona una plataforma per debatre possibles solucions a les desigualtats socials imaginant estructures socials alternatives.

Enfocament interseccional

La interseccionalitat s'entén com un concepte ampli que inclou diversos eixos d'opressió. Aquests inclouen la raça, l'edat, el gènere i el nivell educatiu, així com l'estat civil i la presència de d'infants.

Per què és una pràctica prometedora?

El taller destaca com un enfocament didàctic prometedor, ja que combina eficaçment elements basats en conceptes i dades. Això permet que l'experiència d'aprenentatge resulti molt pertinent i contextualitzada per a l'alumnat. Participant en exercicis pràctics basats en el joc de rol, les persones amplien els seus coneixements teòrics i la comprensió acadèmica de conceptes clau i els combinen amb aplicacions pràctiques, tot explorant perspectives tant individuals com estructurals de la desigualtat.

A més, el joc de rol fomenta el pensament crític i l'autoreflexió, així com anima l'alumnat a prendre consciència tant de les desigualtats existents com dels propis privilegis. Els debats s'estenen més enllà del nivell individual i posen èmfasi en la influència dels factors institucionals i estructurals en la desigualtat, fent també del poder un tema de debat. Com

van revelar les avaluacions dels tallers, l'alumnat va augmentar la seva consciència respecte de les formes en què la raça, la classe social i el gènere tenen un impacte en la riquesa i en les oportunitats, cosa que posa de manifest l'eficàcia del taller per cultivar l'anàlisi crítica i la consciència social.

El joc de rol també és un exemple d'enfocament atractiu i participatiu. Proporciona un espai segur perquè l'alumnat explori les desigualtats interseccionals de manera matisada i complexa, valorant-ne les seves opinions i experiències.

5.4 AVALUACIÓ

No s'han identificat pràctiques prometedores.

6. ANNEXOS

6.1 PLANTILLA PER A LA RECOPILOCACIÓ DE DADES SOBRE PRÀCTIQUES PROMETEDORES

INFORMACIÓ SOBRE EL DOCUMENT

Referències	
Enllaç al document	
Tipus de document	Article de revista Guies / Escenari / Informe/ Toolkit Altres: (especifiqueu)
Nivell	UE / global / estatal
Idioma	

INFORMACIÓ SOBRE PRÀCTIQUES PROMETEDORES O RECURSOS

Nom de la consulta	
Marc temporal (dates d'aplicació i/o desenvolupament)	
Context per desenvolupar (el problema detectat / oportunitats per al desenvolupament)	
Objectius	
Breu descripció (incloent-hi la seva aplicació i síntesi de resultats)	Màx. 150 paraules
Abast (cas d'estudi / comparatiu) Àmbit geogràfic (on s'aplica)	

Disciplina científica (on s'aplica)	<p>Ciències socials / Humanitats / STEM (Ciència, Tecnologia, Enginyeria i Matemàtiques), etc.</p> <p>A cada disciplina, especifiqueu: sociologia, educació, psicologia, economia, esport, física, matemàtiques, etc.</p>
Àrees d'ensenyament de l'ES	<p>Currículum/pla d'estudis</p> <p>Pedagogia i metodologia docent</p> <p>Avaluació</p> <p>Entorn d'aprenentatge</p>
Eixos d'intersecció	<p>Gènere</p> <p>Classe social</p> <p>Edat</p> <p>Sexualitat</p> <p>Raça / ètnia</p> <p>Religió</p> <p>Origen (natiu, emigrant, refugiat)</p> <p>(Dis)Capacitat</p> <p>Situació familiar</p> <p>Altres</p>
Grups destinataris	
Enfocament metodològic i teòric o procés inclusiu (inclòs l'enfocament del disseny: qui va participar en el procés, si va ser participatiu, col·laboratiu)	
Resultats i impactes (tal com figuren al document)	
Factors de suport	
Obstacles i reptes	
Recursos necessaris (financers, humans, etc.)	
Major desenvolupament / deficiències detectades	

6.2 LLISTA DE PRÀCTIQUES PROMETEDORES IDENTIFICADES

Articles

Foreshew, A., & Al-Jawad, M. (2022). An intersectional participatory action research approach to explore and address class elitism in medical education. *Medical Education*, 56(11), 1076-1085.

Gardner, J. A., & McKinzie, A. E. (2020). Embodying inequality: Using ethnographic data to teach intersectionality. *Teaching Sociology*, 48(3), 184-195.

McLean, L. (2023). Ideas on teaching with and for intersectional gender justice. University World News. *The Global Window on Higher Education*, <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20230526142628905>.

Picca, L. H., Starks, B., & Gunderson, J. (2013). "It Opened My Eyes" Using Student Journal Writing to Make Visible Race, Class, and Gender in Everyday Life. *Teaching Sociology*, 41(1), 82-93.

Simpson, J. M., & Elias, V. L. (2011). Choices and chances: The sociology role-playing game—The sociological imagination in practice. *Teaching Sociology*, 39(1), 42-56.

Manuals, eines i guies

All means all, <https://all-means-all.education/>

Best Practices for Teaching Intersectionally. Teaching Intersectionally: How Race, Gender, and Sexuality Work in the Classroom, <https://womensstudies.colostate.edu/wp-content/uploads/sites/66/2021/06/Best-Practices-for-Teaching-Intersectionally.pdf>.

Edukacja antydyskryminacyjna. Podręcznik trenerski, Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej, https://tea.org.pl/wp-content/uploads/2023/09/EdukacjaAntydyskryminacyjna_PodrecznikTrenerski_2023.pdf.

Inni to My, http://www.instytutd.t.pl/images/pliki/publikacje/Inni_to_My_publicacja.compressed.pdf.

Intersectionality Guide, <https://www.dkit.ie/assets/uploads/documents/Equality-Diversity-Inclusion/Intersectionality%20Guide.pdf>.

Intersectionality resource guide and toolkit. An intersectional approach to leave no one behind, <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2022-01/Intersectionality-resource-guide-and-toolkit-en.pdf>.

Poverty and Inequality Commission Intersectionality Strategy, <https://povertyinequality.scot/wp-content/uploads/2023/12/Poverty-and-Inequality-Commission-Intersectionality-Strategy.pdf>.

Teaching To Transgress Toolbox, <http://ttttoolbox.net/>

Training for Change: Practical Tools for Intersectional Workshops, Rainbow Health Network, <https://www.oaith.ca/assets/files/Publications/Intersectionality/Practical-tools-intersectional-workshops.pdf>.

Iniciatives/llocs web, programes d'estudis

Campaign #IntersectionalityTransformsOurRealities, North-South Centre of the Council of Europe, <https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/intersectionality>.

Centre for Intersectional Justice, www.intersectionaljustice.org.

Learning for Justice, <https://www.learningforjustice.org>.

Rasa i płeć w ujęciu (post)kolonialnym, https://usosweb.us.edu.pl/kontroler.php?_action=katalog2/przedmioty/pokazPrzedmiot&prz_kod=W1-FP-S1-MS.RP&callback=g_2033779b.

Rasa, klasa, gender i... Intersekcjonalność w teorii i praktyce, https://informatorects.uw.edu.pl/pl/courses/view?prz_kod=1600-SZD-RKG.

Współczesne zmiany w polszczyźnie: język inkluzywny i inne zjawiska leksykalno-gramatyczne, https://informatorects.uw.edu.pl/pl/courses/view?prz_kod=3003-C353GO1.

Projectes

CHECKIT HE: Countering Hate and Extremism on Campus – Knowledge Innovation and Training in Higher Education, <https://www.bcu.ac.uk/research/social-sciences/identities-and-inequalities/research-projects/checkit-he>.

Citizen me! Raising the conscious citizens of tomorrow, <https://citizenme.gkge.de/>.

Creating inclusive classrooms: Intersectionality in curriculum and classroom, <https://www.sec-ed.co.uk/content/best-practice/creating-inclusive-classrooms-intersectionality-in-curriculum-and-classroom/>.

Crossroads: best practices to empower youngers to continue their post compulsory education from an intersectional perspective, <https://mon.uvic.cat/crossroads/>.

Divers-Cult: Promoting Cultural diversity in primary and lower-secondary schools, <https://divers-cult.eu/>.

EQUAL SPACE - innovative gender and diversity strategies in adult education, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2017-1-AT01-KA204-035040>.

FAIR SCHOOL: Building improved social environments in schools, <https://www.fair-school.org/>.

G-EPIC: Gender Empowerment through Politics In Classrooms, <https://cordis.europa.eu/project/id/101095000>.

eMERGE: e-media Education About Representations Of Gender, <https://project-emerge.eu/>.

Igma Femina: Shortening distance to education / labour market for migrant and refugee women through gender-sensitive counselling and local cooperation strategies, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2016-1-SE01-KA204-022119>.

Include Me, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-1-HR01-KA101-077422>.

Inn2diversity - Innovative tools towards diversity in classroom context, <https://www.inn2diversity.org/>.

INSPIRE: Centre of Excellence on Inclusive Gender Equality in Research & Innovation: Creating Knowledge & Engaging in Collaborative Action, <https://www.inspirequality.eu/>.

INTERMAPS, <https://www.upf.edu/web/intermaps>.

Mind over Matter. Mental Health in Young People, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-1-UK01-KA229-079092>.

MUSIC: Making Universities Ready for Social Inclusion and Cultural Diversity, <https://www.idd.uni-hannover.de/en/research/projekte/music>.

PRECIOUS: Promoting Pluralistic Education in European Universities to Combat Invisible Discrimination Related To LGBTQ+, <https://preciousproject.eu/>.

RESET: Redesigning Equality and Scientific Excellence Together, <https://wereset.eu/>.

SMARTS: Supporting Me About Rights To Sexuality, <https://smarts-project.com/>.

SOJUST: Social Justice Services for Low-Educated Adult Migrants, <http://sojustproject.com/>.

STEAM: Gender Equality in Science, Technology, Engineering, Art and Mathematics, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-1-RO01-KA201-080189>.

TInGLE: Academia Through an Intersectional and Gendered Lens to Equality in Academia, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2023-1-IT02-KA220-HED-000165041>.

TRANSCA: Translating Socio-Cultural Anthropology into Education, <https://www.transca.net/en/>.

The school as a place of integration for people from diverse backgrounds: cultural, socio-economic aspects, age, gender, disability, specific learning profiles, migration, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-1-BE01-KA104-074816>.

WISELIFE: Raising Awareness about Ageism, <https://wiselifeproject.com/en/about-project>.

Voices of Immigrant Women, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-1-ES01-KA203-082364>.

Altres

European Network of Inclusive Universities, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2019-1-ES01-KA203-064907>.

European Union Award for Gender Equality Champions, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/prizes/eu-award-gender-equality-champions_en.

European Union Award for Gender Equality Champions given to South East Technology University for intersectional Gender Equality Plan, <https://www.setu.ie/Craft/assets/policies/Gender-Equality-Action-Plan.pdf>.

GE Academy: Open Collaborative Online Course: Gender Equality in Research and Innovation, <https://ge-academy.eu/open-collaborative-online-course-gender-equality-in-research-and-innovation/>.

Intersectionality series of GE [Gender Equality] Academy, <https://ge-academy.eu/intersectionality-in-institutional-change-processes/>.

Unicorners, <https://open.spotify.com/show/1BSMhdSnux50uK09iXZKsa?si=b601b2b683d0476d>.

Joy in Academia, <https://podcasters.spotify.com/pod/show/joy-in-academia/episodes/Nozizwe-Dube-on-bringing-your-whole-self-to-the-university-e2h8gj6>.

Co-funded by
the European Union

2023-1-ES01-KA220-HED-000160620

in /interhed

 mon.uvic.cat/interhed/